

Datum: 23.09.2026.

Broj: 02-06-1064

ODLUKE O PRENAMJENI OBUHVATILE GOTOVO 29 KM² ŠUMA, JAVNOST ČESTO NE ZNA ZAŠTO NI U ČIJU KORIST

Sarajevo, 23. septembar 2026. godine – U Bosni i Hercegovini je u periodu od 2014. do 2024. godine kroz 1.398 evidentiranih dozvola za prenamjenu obuhvaćeno 2.863,46 hektara šuma i šumskog zemljišta, odnosno 29 kvadratna kilometra. Od toga se 18,6 km² odnosi na Republiku Srpsku, gdje je evidentirano 977 dozvola, a 10 km² na Federaciju BiH, gdje je evidentirana 421 dozvole, pokazuje istraživanje Fondacije Atelje za društvene promjene – ACT i Transparency Internationala u Bosni i Hercegovini (TI BiH).

Više od polovine evidentirane površine, oko 1.645 hektara ili 57 odsto, **prenamijenjeno je za realizaciju koncesionih ugovora** a istraživanje pokazuje da javnost često nema pristup rješenjima, stručnim podlogama i obrazloženjima iz kojih bi se moglo utvrditi zašto je prenamjena odobrena, ko od nje ima korist i kakve obaveze preuzima investitor.

U Republici Srpskoj je za potrebe koncesija posječeno 1.072 hektara šume dok je u Federaciji BiH ta površina **duplo manja**, oko 573 hektara za deset godina. Zanimljiv je nalaz da površina obuhvaćena rješenjima u FBiH raste sa 87,19 ha u 2017. na 163,1 ha u 2018, što je gotovo **udvostručenje**, za šta su najzaslužnija dva vjetroparka u Kantonu 10. Radi se o postrojenjima "Široka Draga" na teritorijama opština Livna, Tomislavgrada i Posušja i "Slovinj" kod Glamoča za čiju izgradnju je prenamijenjeno **70% od ukupne teritorije šume** koja je ustupljena za realizaciju koncesionih ugovora u BiH u 2018. godini.

Podaci pak pokazuju i izrazitu teritorijalnu koncentraciju: oko 85 odsto evidentirane površine prenamijenjene u Federaciji BiH nalazi se na **području tri kantona** i to ZDK, HNK i HŽ.

Istraživanje, koje je predstavljeno na konferenciji „Prenamjene šumskog zemljišta: Odgovorno upravljanje ili rizik?“ u Sarajevu, osim površina govori i da su postupci prenamjene uređeni različitim propisima i praksama dok građanima i lokalnim zajednicama **nije omogućeno** da se prije donošenja odluke **upoznaju s budućim zahvatom i njegovim posljedicama** te da iznesu primjedbe na planirane projekte.

Bosna i Hercegovina je kompleksna država u kojoj imamo 3,3 miliona hektara pod šumama i šumskim zemljištima, ali nemamo državni zakon o šumama koji bi, u skladu sa postulatima šumarske struke i nauke postavio makar osnovne i zajedničke principe upravljanja i gospodarenja šumama. Umjesto toga imamo dva dijela, jedan u kom postoji zakon o šumama i koji je u potpunosti centralizovan, i drugi u kom nema zakona te je decentralizovan u smislu postojanja šumarske legislative na kantonalnom nivou, izjavio je Mersudin Avdibegović koji je predstavljao Analizu šumarskog zakonodavstva, dodavši da, iako podaci o prenamjeni ne pokazuju da BiH iskače iz prosjeka zemalja u regionu pa i šire, učešće javnosti u

Udruženje za borbu protiv korupcije "Transparency International" u Bosni i Hercegovini
Reg. Br. UP08-07-1-616/11, Ministarstvo pravde BiH, Sarajevo

Sjedište: Krfska 64e, 78000 Banja Luka, Tel/Fax +387 51 224 521, 216 369, 224520
Ispostava: Zmaja od Bosne 20/1 71000 Sarajevo Tel/Fax +387 33 220 049, 220 047
E-mail: info@ti-bih.org

ti-bih.org | transparentno.ba | prijavikorupciju.org

ovim procesima **nije na nivou koji zadovoljava legitiman interes** što dodatno pogoršava nepostojanje metodike obračuna vrijednosti šume, šumskog zemljišta i svih ekosistemskih funkcija.

Problem je posebno izražen kod koncesija koje se realizuju na teritoriji zahvaćenom šumom budući da ovu oblast u BiH uređuje 14 različitih zakona i gdje su ranija istraživanja pokazala da **institucije ne vode potpune i ažurne registre** niti objavljuju dovoljno podataka o ugovorima, naknadama, dugovanjima i izvršavanju obaveza koncesionara. Kada koncesioni projekat zahtijeva i prenamjenu šumskog zemljišta, mogućnost javnosti da ostvari uvid u ekonomsku korist projekta, njegove ekološke i društvene posljedice je značajno umanjena dok **transparentnost skoro da ne postoji**.

Na potrebu za jasnijim pravilima ukazuje i slučaj prenamjene zemljišta povezan s rudnikom „Rupice“ u Varešu, projektom koji je izazvao značajnu pažnju javnosti i zabrinutost zbog uticaja na životnu sredinu i izvorišta vode ali i zdravlja ljudi. Ustavni sud BiH je 2024. godine utvrdio da odluka Vlade FBiH o privremenom korištenju šumskog zemljišta za realizaciju koncesionog govora nije u skladu s Ustavom BiH jer Vlada **nije bila nadležna raspolagati državnom imovinom**.

Ta odluka, međutim, **nije riješila** širi problem informisanja javnosti u pojedinačnim postupcima prenamjene šume i uključenosti u sam proces.

Kako bi dio informacija o učinio dostupnim, TI BiH je [Registar koncesija](#), koji osim podataka o koncesijama, prikazuje i prikupljene podatke o aktima kojima je odobrena [prenamjena šumskog zemljišta](#), zahvaćenim površinama te **obimu prenamjene** po entitetima i godinama, što omogućava pokretanje istinskog javnog nadzora i početak jačanja transparentnosti u ovoj oblasti.

ACT i TI BiH pozivaju nadležne institucije da **objavljaju sva rješenja o prenamjeni**, podatke o površini, vlasništvu i budućoj namjeni zemljišta, obrazloženje javnog interesa, iznose naknada i obaveze investitora. Građanima i lokalnim zajednicama mora se omogućiti da se uključe prije donošenja odluke, a propisi trebaju utvrditi jasne kriterije za prenamjenu i **djelotvoran nadzor nad izvršavanjem obaveza**.

Osim toga, pod hitno je potrebno usvojiti zakone o šumama Federacije BiH i u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, kako bi se oblast upravljanja šumama u ovom BH entitetu i kantonu podvela pod zakonske okvire i usaglasila sa ostatkom BiH.